

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 259

van **TINNE ROMBOUTS**

datum: 19 januari 2024

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Asbestverwijdering - Jeugdlokalen

Tussen de indiening van mijn vraag om uitleg nr. 772 op 18 december 2023 en het antwoord van de minister op 9 januari 2024 heeft de Vlaamse Regering op 22 december 2023 een versterkt Actieplan Asbestafbouw 2023 principieel goedgekeurd, "versterkt" ten opzichte van het oorspronkelijke Actieplan Asbestafbouw van 2018.

Het versterkt Actieplan Asbestafbouw 2023 bevat "een nieuw uitgelichte actie die voorheen tekstueel vermeld werd in één of meerdere acties van het Actieplan Asbestafbouw 2018" ("Type 1"), inzonderheid voor het "Realiseren van asbestveilige lokale jeugdinfrastructuur via een sectorprotocol" ("Actie 19").

- Maar Actie 19 uit het Actieplan Asbestafbouw 2018 handelt niet over sectorprotocollen en evenmin over jeugdinfrastructuur.
 - o Jeugd komt alleen aan bod als een "prioritaire doelgroep" bij "bronophaling" (3.1.1.), "aankoopformules [voor] asbestdakrenovaties" (3.1.3.) en "Voorzien van projectsubsidies en projectbegeleiding voor lokale besturen voor de organisatie van asbestafbouwprojecten" (Actie 6).
 - o Sectorprotocollen komen alleen ter sprake bij "Versnelde verwijdering tegen 2034 en 2040" (5.1.2.1.), "Ondersteunen van vragen vanuit de lokale besturen en publieke instellingen met als doel het stellen van een voorbeeldfunctie inzake asbestafbouw richting 2040" (Actie 4), "Initiëren van sectorprotocollen met prioritaire sectoren" (Actie 9), "Onderzoeken en ondersteunen van een innovatieve verwerking van asbesthoudend afval tot nieuwe, asbestvrije grondstof binnen een circulaire economie en een verminderd ruimtebeslag" (Actie 20) en "Afsluiten van het Actieprogramma asbesthandhaving in samenwerking met de afdeling Handhaving en VVSG om het toezicht op onzorgvuldig handelen met asbesthoudende materialen te versterken en te optimaliseren" (Actie 23).
- En Actie 19 uit het Actieplan Asbestafbouw 2023, vermoedelijk voortbouwend op de acties 9 en 4 uit het Actieplan Asbestafbouw 2018, richt zich tot "gebouweigenaren [van] lokale jeugdinfrastructuur tot 18 jaar" en betreft de "opmaak van een asbestattest" en, weliswaar "optioneel", de "asbestinzameling", beide volledig door OVAM te dekken, alsook een "sensibiliserend luik met brochures en directe benadering via jeugd[...]koepels".
- In de nota aan de Vlaamse Regering lees ik: "Het versterkt Actieplan Asbestafbouw omvat geen bijkomende budgettaire impact ten aanzien van het oorspronkelijk Actieplan Asbestafbouw." Er kunnen dus geen bijkomende middelen worden ingezet. Wel kan er binnen de globale enveloppe met specifieke budgetten worden geschoven.
- Maar in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie hoor ik: "Er werd 3 miljoen euro vrijgemaakt om het sectorprotocol voor de jeugdgebouwen van

start te laten gaan.” “We willen de meerkost die ze vanwege asbest hebben, ook van hen overnemen. Ik denk dat het niet meer dan normaal is, ook die ontzorging.”

Ik vraag me dan ook af:

1. waar die 3 miljoen euro vandaan komt;
2. waarvoor die 3 miljoen euro gebruikt kan worden, inzonderheid ook voor asbestverwijdering;
3. hoe en door wie die middelen moeten worden aangevraagd;
4. hoe die middelen worden toegekend, in volgorde van indiening of op grond van een bepaalde rangorde;
5. of het in aanmerking komen voor die middelen nog afhankelijk is van een door het lokaal bestuur opgezet asbestafbouwproject;
6. waarom de besteding van die middelen via de omweg van een sectorprotocol gebeurt;
7. wat de stand van zaken is met betrekking tot de gesprekken met de koepels over het sectorprotocol.

De verschillen tussen de gangbare ondersteuning en de vooropgestelde maatregel zijn met andere woorden niet zo duidelijk.

8. Wat is voor de jeugdverenigingen dan eigenlijk de meerwaarde van 2023 ten opzichte van 2018? Graag een volledige vergelijkende tabel met de maatregelen (datum van beslissing), beschikbare budgetten (per jaar weergegeven), wie hiertoe precies toegang heeft. Graag ook een overzicht van wie welke budgetten uitbetaald heeft gekregen (per jaar) voor het asbestveilig maken van hun jeugdlokalen.

In de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie heeft de minister ook het volgende meegedeeld: “De reden dat we het protocol maken, is ook net om eventuele weigeraars mee te nemen in het verhaal. De koepels verbinden zich er ook toe om hun leden asbestveilig te laten worden.”

9. Is het de bedoeling (en op welke manier dan) dat de koepels leden moeten of kunnen dwingen om hun lokalen asbestveilig te maken?
10. Gaat de minister zogenaamde weigeraars dan ambtshalve saneren?

ANTWOORD

op vraag nr. 259 van 19 januari 2024

van **TINNE ROMBOUTS**

1. Het budget van 3 miljoen euro is afkomstig uit het relanceproject 'Vlaamse Veerkracht', nl. VV4 'Circulaire Economie – asbest – lokale besturen' en is na toewijzing via beslissing door de Vlaamse Regering in 2022 reeds in contracten vastgelegd voor de asbestmeerkost op niveau van asbestinventarisatie en asbestcementinzameling.
2. Zoals ieder instrument binnen het Actieplan Asbestafbouw situeert de ondersteuning zich op niveau van de asbestmeerkost, nl. de kost die enkel door de aanwezigheid van asbest bestaat. Lokale jeugd(sport)verenigingen zullen na goedkeuring van het protocol kosteloos een asbestattest kunnen laten opmaken en het asbestcement laten inzamelen en verwerken.
3. Na goedkeuring door de Vlaamse Regering kunnen lokale jeugdgebouwen aangemeld worden voor een kosteloze asbestinventarisatie via de website van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Een asbestattest is immers de eerste stap in het opsporen van aanwezige blootstellingsrisico's aan asbestvezels. De eigenaar van het gebouw gaat akkoord voor de inventarisatie via de gebruikelijke opdrachtovereenkomst tussen gebouweigenaar en gecertificeerd asbestdeskundige.
4. Het gaat niet over een toekenning van middelen, maar wel over het kosteloos laten uitvoeren van een asbestinventarisatie op de aangemelde locatie, al dan niet gevolgd door een asbestcementinzameling. Aanmeldingen worden chronologisch volgens aanmeldingsdatum behandeld.
5. De ondersteuning staat volledig los van de bestaande lokale asbestprojecten.
6. Voor de besteding van de middelen volgen we artikel 33/8 en 33/12 van het Materialendecreet waarbij een overeenkomst op niveau van de Vlaamse Regering noodzakelijk is, net zoals dat voor alle andere sectorprotocollen het geval was. Met de steun van de sectorfederaties dragen we het sectorprotocol gericht uit naar de juiste doelgroepen. Actie 9 van het Actieplan Asbestafbouw 2018 beschrijft daarnaast inderdaad dat sectorprotocollen geïnitieerd kunnen worden voor prioritaire doelgroepen, zoals kinderen en jongeren. Die lijn werd ook verder versterkt in het Actieplan Asbestafbouw 2023.
7. Dit voorjaar worden de besprekingen met de protocolpartners afgerond.
8. Uit de rapporteringscijfers die de OVAM bekwam uit de lokale asbestprojecten blijkt dat slechts een twintigtal jeugd(sport)verenigingen sinds 2018 gebruik maakte van de lokale asbestprojecten. Er is dan ook amper iets besteed voor deze doelgroep sinds 2018. Net omdat jeugdige longen zo gevoelig zijn aan asbestvezelblootstelling – wat ook zo vermeld staat in het Actieplan Asbestafbouw 2018 – willen we voor kinderen en jongeren nu het verschil maken door hen actief te benaderen. Hiervoor gaan we een samenwerkingsverband aan met de protocolpartners waarbij zij het engagement opnemen het aanbod actief te communiceren aan hun leden en hen mee te overtuigen een asbestattest voor hun gebouwen op te laten maken om zo blootstellingsrisico's op korte termijn op te sporen. Daarbij wordt toegewerkt naar 2029 als streefjaar, wat drie jaar voor de generieke decretale mijlpaal voor asbestinventarisatie valt. Hiermee

trachten we lokale jeugdgebouwen prioritair op de agenda te plaatsen bij de inventarisatie van het lokaal patrimonium.

9. Neen, het is niet de bedoeling dat sectorpartners hun leden moeten dwingen. Wel is het de bedoeling dat zij hun leden informeren over het belang van een asbestveilig gebouw en hen aanmoedigen actie te ondernemen op niveau van de risico's en in lijn met het toekomstbestendig maken van gebouwen. Deelnemende gebouweigenaars/-beheerders kunnen ook gebruik maken van een ontzorgende expertisebegeleiding met advies over een gefaseerde asbestverwijdering en (energie)renovatie.
10. Neen. Zoals in het Actieplan Asbestafbouw 2023 beschreven wordt, is het een gedeelde verantwoordelijkheid om blootstellingsrisico's te verkleinen, te laten bestaan of om er de ogen voor te sluiten. De Vlaamse Regering neemt hierin haar verantwoordelijkheid met een decretale inventarisatieplicht voor alle gebouwen tot 2001 zodat gebouweigenaars weten waar zich de risico's bevinden. Voor de lokale jeugd(sport)gebouwen kan dat asbestattest nu ook kosteloos binnen het sectorprotocol opgemaakt worden. Het asbestattest gidst daarbij in de aanbevolen verwijderaanpak. Het is daarna de verantwoordelijkheid van de gebouweigenaar en eventuele andere bevoegden om gebouwgebruikers niet meer aan risico's bloot te stellen.